

Lieta C-599/20**Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkums saskaņā ar Tiesas Reglamenta 98. panta 1. punktu****Iesniegšanas datums:**

2020. gada 13. novembris

Iesniedzējtiesa:

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (Lietuva)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2020. gada 3. novembris

Prasītājs:

UAB "Baltic Master"

Muitinēs departamentas prie Lietuvos Respublikos finansu ministerijos

Pamatlietas priekšmets

Importēto preču muitas vērtības noteikšana. Preču pircēja un pārdevēja atzīšana par saistītām personām.

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu priekšmets un juridiskais pamats

Padomes Regulas Nr. 2913/92 un Komisijas Regulas Nr. 2454/93 noteikumu interpretācija; LESD 267. panta trešā daļa.

Prejudiciālie jautājumi

1. Vai Padomes Regulas (EEK) Nr. 2913/92 (1992. gada 12. oktobris) par Kopienas Muitas kodeksa izveidi 29. panta 1. punkta d) apakšpunkts un Komisijas Regulas (EEK) Nr. 2454/93 (1993. gada 2. jūlijs), ar ko nosaka īstenošanas noteikumus Padomes Regulai (EEK) Nr. 2913/92 par Kopienas Muitas kodeksa izveidi, 143. panta 1. punkta b), e) vai f) apakšpunkts jāinterpretē tādējādi, ka pircējs un pārdevējs tiek uzskatīti par saistītām personām gadījumos, kad, tāpat kā šajā lietā, kaut arī nav dokumentu (oficiālu datu), kas apstiprinātu

uzņēmējdarbības partnerību vai kontroli, darījumu noslēgšanas apstākļi, pamatojoties uz objektīviem pierādījumiem, nav raksturīgi saimnieciskās darbības veikšanai normālos apstākļos, bet gan gadījumiem, kad 1) pastāv īpaši ciešas uzņēmējdarbības attiecības, kuru pamatā ir augsta līmeņa savstarpēja uzticēšanās starp līgumslēdzējām pusēm, vai 2) viena darījuma puse kontrolē otru vai abas darījuma puses kontrolē trešā puse?

2. Vai Regulas (EEK) Nr. 2913/92 31. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tajā ir aizliegts noteikt muitas vērtību, pamatojoties uz informāciju, kas ir pieejama valsts datubāzē, attiecībā uz vienu muitas vērtību precēm, kurām ir vienāda izcelsme un kuras, kaut arī tās nav līdzīgas Regulas (EEK) Nr. 2454/93 142. panta 1. punkta d) apakšpunkta izpratnē, tiek attiecinātas uz vienu un to pašu TARIC pozīciju?

Atbilstošās Savienības tiesību normas

Padomes Regulas (EEK) Nr. 2913/92 (1992. gada 12. oktobris) par Kopienas Muitas kodeksa izveidi (OV 1992 L 302, 19.10.1992., 1. lpp.; turpmāk tekstā – “Kopienas Muitas kodekss”) 29. panta 1. punkta d) apakšpunkts, 30. panta 2. punkta b) apakšpunkts un 31. pants.

Komisijas Regulas (EEK) Nr. 2454/93 (1993. gada 2. jūlijs), ar ko nosaka īstenošanas noteikumus Padomes Regulai (EEK) Nr. 2913/92 par Kopienas Muitas kodeksa izveidi (OV 1993 L 253, 11.10.1993, 1. lpp.; turpmāk tekstā – “īstenošanas regula”) 142. panta 1. punkta d) apakšpunkts, 143. panta 1. punkta b), e) un f) apakšpunkts, 151. panta 3. punkts un 23. pielikums.

Komisijas Regula (EK) Nr. 1031/2008 (2008. gada 19. septembris), ar ko groza I pielikumu Padomes Regulā (EEK) Nr. 2658/87 par tarifu un statistikas nomenklatūru un kopējo muitas tarifu (OV 2008 L 291, 31.10.2008., 1. lpp.).

Komisijas Regula (EK) Nr. 948/2009 (2009. gada 30. septembris), ar ko groza I pielikumu Padomes Regulā (EEK) Nr. 2658/87 par tarifu un statistikas nomenklatūru un kopējo muitas tarifu (OV 2009 L 287, 31.10.2009., 1. lpp.).

Atbilstošās valsts tiesību normas

Noteikumi Regulas Nr. 2913/92 un Regulas Nr. 2454/93 piemērošanai Lietuvas Republikā, kas apstiprināti ar Lietuvas Republikas valdības 2004. gada 27. oktobra Rezolūciju Nr. 1332 (turpmāk tekstā – arī “Noteikumi, kas apstiprināti ar Rezolūciju Nr. 1332”):

12. punkts

“Piemērojot muitas vērtības noteikšanas metodes, atsaucoties uz identisku vai līdzīgu preču darījuma vērtību un Kopienas Muitas kodeksa 31. pantu, muitas

iestādes novērtēšanai izmanto datubāzē apkopotos datus par preču novērtēšanu muitas vajadzībām, ko pārvalda Muitas departaments. Procedūru datu atlasei no šīs datubāzes, šo datu izmantošanai un lēmuma noformēšanai preču muitas vērtības noteikšanai saskaņā ar norādītajā datubāzē savāktajiem datiem nosaka Muitas departamenta ģenerāldirektors.”

Noteikumi, kas reglamentē importēto preču muitas vērtības noteikšanas kontroli, kas apstiprināti ar Lietuvas Republikas Finanšu ministrijai pievienotā Muitas departamenta direktora 2004. gada 28. aprīļa rīkojumu Nr. 1B-431 (turpmāk tekstā – arī “Muitas noteikumi”):

7. punkts

“Muitas darbinieki preču muitas vērtības noteikšanai izmanto datubāzi preču vērtības noteikšanai muitas vajadzībām, kas jāapkopo saskaņā ar Muitas departamenta noteikto kārtību, šādiem mērķiem: 7.1. salīdzināt importējamo un iepriekš importēto preču muitas vērtību un pārbaudīt preču muitas vērtības realitāti; 7.2. izvēlēties informāciju par preču vērtībām un cenām, lai piemērotu citas metodes muitas vērtības noteikšanai vai aprēķinātu jebkuru papildu garantiju vai nodrošinājumu.”

24. punkts

“Ja tiek pieņemts [Muitas departamenta] noteikumu 20.4. punktā minētais lēmums (piemērot metodi muitas vērtības noteikšanai, atsaucoties uz identisku vai līdzīgu preču darījuma vērtību), ir obligāti jāievēro Kopienas Muitas kodeksa īstenošanas noteikumu 150. pants. Ja muižošanas laikā nav iespējams izpildīt Muitas kodeksa īstenošanas noteikumu 150. panta prasības, preču muitas vērtību nosaka saskaņā ar Kopienas Muitas kodeksa 31. pantu (6. metode). Nosakot preču muitas vērtību, izmantojot 6. metodi, piemērojamā preču cena ir tuva identisku vai līdzīgu preču cenai; tomēr ir pieļaujama elastīgāka šīm metodēm noteikto prasību piemērošana (piemēram, prasību “90 dienas” varētu piemērot elastīgāk, preces var būt arī ražotas valstī, kas nav to preču ražošanas valsts, kurām tiek noteikta muitas vērtība, var piemērot eksporta valsts cenu utt.)”.

Īss pamatlietas faktisko apstākļu un tiesvedības izklāsts

- 1 Laikposmā no 2009. līdz 2012. gadam prasītājs importēja Lietuvā dažādus Malaizijas izcelsmes preču daudzumus, kas iegādāti no uzņēmuma “Gus Group LLC” (turpmāk tekstā – arī “pārdevējs”) un kurus prasītājs deklarācijās aprakstīja kā “gaisa kondicionēšanas ierīču detaļas” un ko tas deklarēja ar vienotu preču (TARIC) kodu, norādot šo detaļu kopējo svaru kilogramos (turpmāk tekstā – arī “apstrīdētās preces”). Šajās deklarācijās prasītājs norādīja darījuma vērtību, proti, cenu, kas norādīta pieteikuma iesniedzējam izrakstītajos rēķinos, kā apstrīdēto preču muitas vērtību.

- 2 Pēc atkārtotas prasītāja darbību pārbaudes attiecībā uz šo preču importu *Vilniaus teritorinė muitinė* (Viļņas reģionālā muitas iestāde) (turpmāk tekstā – “Muitas iestāde”) atteicās pieņemt importa deklarācijās norādīto darījuma vērtību. Muitas iestāde preču muitas vērtību noteica saskaņā ar Kopienas Muitas kodeksa 31. pantu, šim nolūkam atsaucoties uz muitas informācijas sistēmā pieejamajiem datiem, lai noteiktu preču vērtību muitas vajadzībām (turpmāk tekstā – arī “PREMI datubāze”).
- 3 Lemjot noteikt jautājumu šādā veidā, muitas iestāde tostarp uzskatīja, ka prasītājs un pārdevējs ir jāuzskata par saistītām personām, piemērojot Kopienas Muitas kodeksa 29. panta 1. punkta d) apakšpunktu, un ka apstrīdēto preču muitas vērtību nevar noteikt ar nevienu no kodeksa 29. un 30. pantā norādītajām metodēm.
- 4 Prasītājs pārsūdzēja muitas iestādes ziņojumu *Muitinės departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės* (Lietuvas Republikas Finanšu ministrijas Muitas departaments) (turpmāk tekstā – “Departaments”). Izskatījis prasītāja sūdzību, Departaments ar savu lēmumu apstiprināja Muitas iestādes ziņojumu. Prasītājs šo lēmumu apstrīdēja *Mokestinių ginčų komisija prie Lietuvos Respublikos vyriausybės* (Lietuvas Republikas valdības Nodokļu strīdu komisija). Šī iestāde atstāja spēkā apstrīdēto departamenta lēmumu.
- 5 Prasītājs pārsūdzēja Nodokļu strīdu komisijas lēmumu *Vilniaus apygardos administracinis teismas* (Viļņas Administratīvā apgabaltiesa), kā arī lūdza iesniegt Eiropas Savienības Tiesai lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu par noteiktu Kopienas Muitas kodeksa 29., 30. un 31. panta un Īstenošanas regulas 143. panta noteikumu interpretāciju.
- 6 *Vilniaus apygardos administracinis teismas* (Viļņas Administratīvā apgabaltiesa) noraidīja prasītāja prasību. Pēc prasītāja celtās prasības izskatīšanas *Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas* (Lietuvas Augstākā administratīvā tiesa) atstāja spēkā pirmajā instancē pieņemto nolēmumu.
- 7 Pēc Eiropas Cilvēktiesību tiesas nolēmuma, saskaņā ar kuru Lietuvas Republikas tiesas nav norādījušas pietiekamus iemeslus atteikumam iesniegt Eiropas Savienības Tiesai lūgumu sniegt prejudiciāla nolēmumu un līdz ar to ir pārkāpušas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 6. panta 1. punktu (spriedums, 2019. gada 16. aprīlis, *Baltic Master* pret Lietuvu (prasības pieteikums Nr. 55092/16), 40. – 43. punkts), *Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas* (Lietuvas Augstākā administratīvā tiesa) atsāka administratīvo procesu.

Iemeslu, kuru dēļ iesniedzējtiesa iesniedza lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, kopsavilkums

Par pirmo prejudiciālo jautājumu

- 8 Lai noskaidrotu, vai šajā lietā, nosakot apstrīdēto preču muitas vērtību, bija pamatoti nepaļauties uz darījuma vērtību, vispirms rodas jautājums, vai prasītāju

un apstrīdēto preču pārdevēju var uzskatīt par saistītām personām Kopienas Muitas kodeksa 29. panta 1. punkta d) apakšpunkta izpratnē.

- 9 No Kopienas Muitas kodeksa 29. panta 1. punkta d) apakšpunkta un 29. panta 2. punkta a) apakšpunkta izriet, ka gadījumos, kad pircējs un pārdevējs ir saistīti, darījuma vērtība ir jāpieņem, ja savstarpējā saistība nav ietekmējusi cenu.
- 10 Kas attiecas uz personu atzīšanu par “saistītām”, Īstenošanas regulas 143. panta 1. punktā, kurā precizēts Kopienas Muitas kodeksa 29. panta 1. punkta d) apakšpunkta formulējums, ir sniegts izsmeļošs saraksts ar gadījumiem, kad personas tiek uzskatīti par saistītām.
- 11 Šajā lietā nav dokumentu, kas tieši pierādītu, ka pastāv kādas attiecības starp pārdevēju un prasītāju, kā minēts Īstenošanas regulas 143. panta 1. punktā. Nav oficiālu datu, kas ļautu šīs vienības uzskatīt par *juridiski atzītiem* uzņēmējdarbības partneriem Īstenošanas regulas 143. panta 1. punkta b) apakšpunkta izpratnē vai kas apstiprinātu kāda tieša vai netieša īpašumtiesību elementa esamību (kontroli), kas minēta šīs regulas 143. panta 1. punkta e) un f) apakšpunktā.
- 12 Turklāt, šajā lietā ir konstatēts, ka 1) pārdevēju un prasītāju saista ilgtermiņa komercdarījumi; 2) preces tika piegādātas, nenoslēdzot nekādus pārdošanas līgumus, kas paredzētu preču piegādi, apmaksu vai atdošanu un citus šādiem darījumiem specifiskus nosacījumus; 3) preces tika piegādātas bez avansa maksājuma un neskatoties uz to, ka pieteikuma iesniedzējs bija parādā pārdevējam ievērojamas summas par iepriekšējām piegādēm; 4) netika paredzēti noteikumi par izpildi vai riska mazināšanas pasākumi (avansa maksājumi, galvojumi, garantijas, nokavējuma procenti utt.), kas ir normāli parastajā uzņēmējdarbībā, neraugoties uz apstrīdēto darījumu īpaši augsto vērtību; 5) nav pierādījumu, kas liecinātu, ka pārdevējs kopumā būtu kontrolējis maksājumu un citas saistības; 6) tika identificēti gadījumi, kad prasītāja uzņēmumā strādājošās personas rīkojās pārdevēja vārdā saskaņā ar pilnvarojumu un izmantoja tā korporatīvo zīmogu.
- 13 Pašreizējās palātas ieskatā visi faktiskie apstākļi sniedz pamatotu iemeslu uzskatīt, ka pārdevēju un prasītāju šajā lietā saista īpaši ciešas saiknes, kā rezultātā šo personu darījumi tika noslēgti un izpildīti apstākļos, kas nav raksturīgi parastai uzņēmējdarbībai, un nav citu objektīvu apstākļu, kas varētu attaisnot šādu darījumu ekonomisko loģiku.
- 14 Šajā nozīmē ir jānorāda, ka saimniecisko vienību rīcības modeļi, kas ir līdzīgi tiem, kas ir šajā lietā, parasti ir tipiski gadījumos, kad viena darījuma puse kontrolē otru vai abas puses kontrolē trešā persona. Tādēļ, lai arī nav oficiālu pierādījumu par šādas kontroles esamību *de jure*, šī palāta uzskata, ka šīs lietas apstākļi, iespējams, attaisno pārdevēja un prasītāja uzskatīšanu par *de facto* saistītām personām tādā nozīmē kā paredzēts Kopienas Muitas kodeksa 29. panta 1. punkta d) apakšpunktā un Īstenošanas regulas 143. panta 1. punkta e) un/vai f) apakšpunktā.

- 15 Pamatlietā muitas iestāde arī konstatēja, ka ir pamats prasītāju un pārdevēju atzīt par saistītām personām saskaņā ar Īstenošanas regulas 143. panta 1. punkta b) apakšpunktu, proti, kā *juridiski atzītus* uzņēmējdarbības partnerus.
- 16 Tiesa savā judikatūrā nav interpretējusi juridiski atzītu uzņēmējdarbības partneru jēdzienu, un šī noteikuma saturs rada zināmus jautājumus šai palātai.
- 17 Saskaņā ar uzņēmējdarbībā vispāratzīto partnerības jēdzienu var pieņemt, ka šāda uzņēmējdarbības juridiskā forma apvieno vairākas savstarpēji neatkarīgas vienības, kuras savukārt nekontrolē trešā persona. Šai tiesisko attiecību formai tostarp raksturīga partneru vienību vienotā orientācija uz ekonomisko labumu (peļņu), kā arī ieguldījumu un operatīvās vadības funkciju dalīšana noteiktās proporcijās.
- 18 Šajā lietā starp pārdevēju un prasītāju noslēgto darījumu apstākļus, kā izklāstīts iepriekš, īpaši ņemot vērā šo saimniecisko vienību ilgstošo savstarpējo uzņēmējdarbības praksi, varētu uzskatīt par tādiem, kas apliecina īpaši ciešas attiecības, pamatojoties uz augstu uzticības līmeni, kas nav raksturīgs parastajai uzņēmējdarbībai. Šie apstākļi liek domāt, ka uzņēmējdarbības attiecības starp pārdevēju un pieteikuma iesniedzēju *de facto* var būt līdzvērtīgas uzņēmējdarbības partnerībai Īstenošanas regulas 143. panta 1. punkta b) apakšpunkta izpratnē. Tomēr nav skaidrs, vai šāds vērtējums ir pamatots, it īpaši tāpēc, ka šī noteikuma tekstā, kas jāinterpretē šauri, ir skaidri noteikts, ka personām jābūt “juridiski atzīt[ām] [..]”.

Par otro prejudiciālo jautājumu

- 19 Šajā lietā muitas iestāde noteica prasītāja importēto preču muitas vērtību, izmantojot darījuma datus par atsevišķa importētāja precēm ar tādu pašu apzīmējumu (gaisa kondicionēšanas ierīču detaļas), kas klasificētas ar vienu un to pašu TARIC kodu 8415 90 00 90 ar tādu pašu izcelsmi – Malaizija (un to pašu ražotāju), ar darījuma vērtību 56,67 LTL/kg. Šis bija vienīgais eksporta gadījums no Malaizijas ar to pašu TARIC kodu 8415 90 00 90, kas 2010. gadā reģistrēts PREMI datubāzē. Muitas iestāde piemēroja šī gadījuma darījuma vērtību preču vērtībām, kuras prasītājs deklarēja laikposmā no 2009. līdz 2011. gadam.
- 20 Šajā tiesvedības stadijā šī palāta uzskata, ka prasītājs nav pierādījis, ka apstrīdēto preču vērtība gandrīz neatšķiras no kādas no vērtībām, kas norādītas Kopienas Muitas kodeksa 29. panta 2. punkta b) apakšpunktā. Lai noteiktu prasītāja importēto preču vērtību, muitas iestāde konstatēja, ka muitas vērtības noteikšanai pēc izcelsmes valsts nav iespējams izmantot identisku un līdzīgu preču darījuma vērtību, proti, PREMI datubāzē nav informācijas par darījumiem, kas atbilstu identiskām un līdzīgām precēm izvirzītajām prasībām, kā tās saprot saskaņā ar attiecīgajiem Kopienas Muitas kodeksa un Īstenošanas regulas noteikumiem. Vērtību nebija iespējams noteikt arī ar deduktīvās vērtības metodi, jo prasītājs nebija iesniedzis dokumentus un informāciju, kas vajadzīga šīs metodes piemērošanai. Preču vērtību nebija iespējams aprēķināt, izmantojot aprēķinātās

vērtības metodi, jo saskaņā ar Īstenošanas regulas 153. panta 1. punktu muitas iestāde nedrīkst prasīt, lai persona, kas nav Kopienas persona, sniegtu datus, kas nepieciešami, lai noteiktu šo vērtību. Citiem vārdiem, prasītāja importēto preču vērtību nevarēja noteikt, konsekventi piemērojot Kopienas Muitas kodeksa 29. un 30. pantu. Šādā gadījumā importēto preču muitas vērtība ir jānosaka saskaņā ar Kopienas Muitas kodeksa 31. panta 1. punkta trešā ievilkuma noteikumiem.

- 21 Tāpēc saskaņā ar iepriekšminētajiem noteikumiem un ar Noteikumu, kas apstiprināti ar Rezolūciju Nr. 1332, 12. punktu, kā arī ar Muitas departamenta noteikumu 7. un 24. punktu muitas iestāde konstatēja, ka vērtība, kas noteikta vienā eksporta gadījumā no Malaizijas 2010. gadā precēm, kuras reģistrētas ar to pašu TARIC kodu, jāuzskata par muitas vērtību tām precēm, kuras prasītājs importēja un deklarēja laikposmā no 2009. līdz 2011. gadam. Šajā lietā nav pierādījumu, kas liecinātu, ka muitas iestāde būtu centusies iegūt citu informāciju, kas attiecas uz attiecīgo jautājumu, no citu dalībvalstu kompetentajām iestādēm.
- 22 Pēc šīs palātas domām, preču muitas vērtības noteikšana, pamatojoties uz vienu gadījumu, par kuru muitas iestādei bija zināms, pats par sevi nav pamats apšaubīt iegūto rezultātu precizitāti un pamatotību. Šādu secinājumu apstiprina arī Īstenošanas regulas 150. panta 3. punkts un 151. panta 3. punkts, kuru saturs parāda, ka viena darījuma vērtība par identisku (150. pants) vai līdzīgu (151. pants) preču pārdošanu ir pietiekama, lai noteiktu importēto preču muitas vērtību.
- 23 Turklāt, šī palāta uzskata, ka šajā nozīmē jāuzsver *pareizas* preču klasifikācijas nozīme; tāpēc īpašs uzsvars jāliek uz identisku un līdzīgu preču jēdzieniem, kas definēti Īstenošanas regulas 142. panta 1. punkta c) un d) apakšpunktā.
- 24 Šīs lietas apstākļos būtisks ir tikai līdzīgu preču jēdziens. Īstenošanas regulas 142. panta 1. punkta d) apakšpunktā līdzīgas preces ir definētas kā vienā un tajā pašā valstī ražotas preces, kuras, lai gan nav vienādas no visiem aspektiem, ir ar līdzīgām īpašībām un sastāv no līdzīgiem materiāliem, kas ļauj tām izpildīt vienas un tās pašas funkcijas un būt komerciāli atvietojamām. Preču kvalitāte, to reputācija un preču zīmes, kas aptver preces un pakalpojumus, ir daži no faktoriem, kas jāņem vērā, nosakot, vai preces ir līdzīgas.
- 25 Apkopotie dati ļauj izdarīt saprātīgu secinājumu, ka apstrīdētās preces un preces, ar kurām muitas iestāde salīdzināja šīs apstrīdētās preces, lai noteiktu to muitas vērtību, pat ja tās dažādi importētāji deklarēja ar vienu un to pašu apzīmējumu (gaisa kondicionēšanas ierīču detaļas), tika klasificētas ar vienu un to pašu TARIC kodu 8415 90 0090 un tika norādīta tā pati izcelsmes vieta – Malaizija (tas pats ražotājs), tomēr nav līdzīgas, ņemot vērā šī jēdziena elementus, kas izklāstīti Īstenošanas regulas 142. panta 1. punkta d) apakšpunktā.
- 26 Jānorāda, ka saskaņā ar Regulas Nr. 1031/2008 un Regulas Nr. 948/2009 noteikumiem, Preču aprakstīšanas un kodēšanas harmonizētās sistēmas nomenklatūras (HSEs, 2007) skaidrojošajām piezīmēm, Kombinētās

nomenklatūras interpretācijas 1. un 6. vispārīgo noteikumu, nodaļu un sadaļu nosaukumiem, pozīcijām un apakšpozīcijām gaisa kondicionēšanas ierīču detaļas ietilpst KN apakšpozīcijā 8415 90. Tomēr šajā apakšpozīcijā var iekļaut ļoti dažādas gaisa kondicionēšanas sistēmu detaļas ar atšķirīgu mērķi, kurām acīmredzami var būt atšķirīgas vērtības.

- 27 Citiem vārdiem, lietā konstatētie apstākļi liek domāt, ka TARIC kods, kura mērķis ir līdzīgu preču apvienošana muitas klasifikācijas vajadzībām, šajā gadījumā bija pārāk vispārīgs (abstrakts).

DARBA VERSIJA